

Teeven

uitlaten over deze planning en aangeven of zij denken dat alle kamerleden vanaf begin september thuis kunnen werken.

Het is ons als nieuwe leden bij binnenkomst opgevallen dat de automatisering in de Kamer, in tegenstelling tot andere overheids-onderdelen, bijzonder goed is geregeld. Zeker de Helpdesk is een verademing. De papierstroom is daarentegen verbazingwekkend; via de automatisering is bijna alles te raadplegen en het zou dan ook aanbevelenswaardig zijn om met zijn allen te werken aan het terugdringen van de papierstroom.

Ik kom op het punt van de verbetering van de werkwijze van de Kamer. Ik ben het geheel eens met de opmerkingen van mevrouw Halsema over het bepalen van de kameragenda. Kleine fracties moeten niet altijd het Calimero-effect oproepen, maar het is goed om ervoor te zorgen dat de agenda toegankelijk is voor alle fracties, ook de kleine. Het minderheidsvoorstel van mevrouw Halsema is in dat opzicht goed. Het percentage van 40 of 33 is een zaak die in de uitwerking van het voorstel aan de orde kan komen. Het gaat om het idee dat ook kleine fracties toegang hebben tot de agenda.

Het onderwerp van toezeggingen van de regering aan de Kamer en de bewaking daarvan is duizelingwekkend. Ik maak mij daarover grote zorgen. Mijn fractie kan een en ander zelf al nauwelijks volgen en het is dan ook aanbevelenswaardig om die toezeggingen te automatiseren: een bestand waaruit kan worden afgelezen welk ministerie aan welk onderdeel van de Kamer toezeggingen heeft gedaan. De bewaking over de toezeggingen wordt momenteel grotendeels met de hand verricht en ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat daarbij vergissingen kunnen worden gemaakt.

Ten aanzien van de spreektijden kan ik melden dat ik tot nu toe voldoende heb gehad aan de mij toebedeelde spreektijd. Voor vandaag had ik vijf minuten aangevraagd en ik probeer mijn betoog binnen die grens te houden. Het zich houden aan spreektijden is naar mijn mening grotendeels gelegen in zelfdiscipline. De aantrekkelijkheid van debatten wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van de leden zelf en de wijze waarop zij met elkaar en de

regering in debat gaan. De kanteekening die ik hierbij plaats, betreft de maximumspreektijden. Het hanteren daarvan lijkt mij een goede zaak. Wellicht kan ook de regering af en toe wat puntiger antwoorden. De Kamer gaat weliswaar niet over maximumspreektijden voor de regering, maar sommige ministers en staatssecretarissen mogen wel eens vaker worden gewezen op het zich beperken tot de hoofdlijnen en onderwerpen die aan de orde zijn. De term "geneuzel" is niet passend maar een puntiger betoog zou af en toe zeker welkom zijn.

Over de taakverdeling en samenstelling van het Presidium het volgende. Wij hebben ons bij de komst in de Kamer niet verzet tegen de huidige samenstelling van het Presidium. Het feit dat grote fracties daarin vertegenwoordigd zijn door twee afgevaardigden en kleine fracties door een afgevaardigde is voor ons geen probleem. Sterker nog, de fracties van de ChristenUnie, de SGP en Leefbaar Nederland hebben slechts een vertegenwoordiger afgevaardigd. Naar onze mening is het huidige model werkbaar. Uit de praktijk weet ik dat zaken goed verlopen als de communicatie over procedurele zaken op correcte wijze plaatsvindt. Ik kom bij een aantal punten die door vertegenwoordigers van andere fracties zijn aangekaart. Wij denken dat een vragenuur met de minister-president een goede zaak is. Daarin dienen echter uitsluitend echt actuele onderwerpen aan de orde te komen. Wij zitten bovendien niet te wachten op verwijzingen naar vakministers en weer andere vragenuren met vakministers of een ander overleg.

Wij kunnen ons volledig vinden in het voorstel van mevrouw Kant voor een sollicitatieplicht voor oud-kamerleden jonger dan 57,5 jaar. Wij vinden dat er geen uitzondering mag worden gemaakt voor volksvertegenwoordigers.

Wij vinden terughoudendheid met moties ook een zeer goede zaak, omdat, zoals de heer Rouvoet opmerkte, het instrument bot wordt als het te veel wordt gebruikt.

Tot slot wil ik over het debat in het algemeen zeggen, dat het niet gaat om het spreken, maar om wat er wordt gezegd.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: Om 13.30 uur zal gestemd worden over de motie die op 26 juni 2002 is ingediend tijdens de behandeling van het VAO over de diervverzamelcentra. Daarna zal de heer Weisglas als voorzitter van het Presidium de gestelde vragen beantwoorden.

De vergadering wordt van 12.30 uur tot 13.30 uur geschorst.

Voorzitter: Van Ardenne-van der Hoeven

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van de volgende week:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Overgangswet elektriciteitsproductiesector in verband met de financiering van de tegemoetkoming aan de elektriciteitsproductiesector uit de algemene middelen en van de Elektricitwet 1998 en de Gaswet omwille van de correctie van enkele tariefbepalingen (28174);
- het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 29 oktober 2001 te Luxemburg tot stand gekomen Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kroatië, anderzijds, met Bijlagen en Protocollen (Trb. 2002, 23) (28274).

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik deel de Kamer mede dat ingevolge artikel 69, tweede lid, van het Reglement van orde de aangehouden motie 27455, nr. 52 is vervallen.

Ik stel voor, de stukken 21062, nr. 106, 24611, nr. 4, en 25839, nr. 29, voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Van Velzen.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Wij hebben vanochtend een algemeen overleg mogen voeren met onder anderen minister Pronk over de milieuwethandhaving. Ik verzoek u, het verslag van dit algemeen overleg op de agenda van de Kamer te zetten.

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Wij zullen dit VAO aan de agenda van heden toevoegen.

Het woord is aan de heer Vendrik.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. De vaste commissie voor Economische Zaken heeft zojuist gesproken met staatssecretaris Ybema over de voortgang in de onderhandelingen rondom GATS. Ik zou het plezierig vinden als wij het verslag van dit algemeen overleg volgende week op de agenda zouden kunnen zetten.

De **voorzitter**: Daartoe zal ik de Kamer te zijner tijd een voorstel doen.

Het woord is aan de heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mevrouw de voorzitter. Gisterenmiddag heeft de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een algemeen overleg gevoerd met staatssecretaris mevrouw Faber en minister Pronk over het gewasbeschermingsbeleid. Mede namens enkele woordvoerders verzoek ik u, het verslag van dit algemeen overleg op de agenda van volgende week te zetten.

De **voorzitter**: Wij zullen daarover een nader voorstel doen.

Aan de orde is de **stemming** over een motie, ingediend bij de behandeling van **de brief van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over dierverzamelplaatsen**, te weten:
- de motie-Atsma c.s. over onomkeerbare beslissingen met betrekking tot dierverzamelplaatsen (28448, nr. 2).

(Zie vergadering van 26 juni 2002.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, het CDA, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **Raming der voor de Tweede Kamer in 2003 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (28336);**

- **Jaarverslag Bouwbegeleidingscommissie (11107, nr. 100).**

De algemene beraadslaging wordt hervat:

De heer **Weisglas** (voorzitter van het Presidium): Mevrouw de voorzitter. Dat klinkt toch als vanouds!

Ik wil graag beginnen met de heer Alblas van harte te feliciteren met zijn maidenspeech. Vorig jaar was het mevrouw De Pater die bij de Raming haar maidenspeech hield en vandaag hebben wij gezien wat daarvan in zeer positieve zin kan komen.

Ik ben blij dat het aanvankelijk idee – dat ook bij mij in mijn eerste dagen heerste – om de Raming dit jaar als hamerstuk af te doen, niet is doorgegaan. Er zijn veel sprekers geweest, er zijn veel belangrijke dingen gezegd en het verheugt mij dat ik nu de gelegenheid heb om daarop te reageren.

Ik ben alle sprekers dankbaar voor de vriendelijke woorden en woorden van dank die zijn uitgesproken aan het adres van de medewerkers van de Kamer. In het bijzonder heb ik goed gehoord wat er gezegd is over de begeleiding van nieuwe leden en geheel nieuwe fracties. Als voorzitter van het Presidium stel ik het zeer op prijs dat u dat aan de medewerkers heeft willen zeggen en ik voeg mij graag bij die woorden van dank.

Nu vele woordvoerders de gelegenheid hebben gebruikt, zoals wij ook hoopten en hebben geschreven als Presidium, om wensen over de werkwijze van de Kamer naar voren te brengen, zou ik daarover graag enkele opmerkingen willen maken in het verlengde van hetgeen ik heb gezegd op 28 mei toen ik kamervoorzitter mocht worden. Het blijft mijn invalshoek dat in de Tweede Kamer, de enige direct gekozen landelijke volksvertegenwoordiging, de actualiteit aan de

orde moet komen en dat wij daarbij onze eigen agenda moeten bepalen. Wij hoeven niet altijd meteen te vragen wat de regering van een actueel probleem vindt, wij kunnen ook laten blijken wat wij er zelf van vinden. Wij moeten – ik paraphraseer hierbij mevrouw Dijkema – de politieke discussie weer binnen onze openbare muren brengen. Wij moeten die politieke discussie ook weer halen uit de in dit opzicht besloten muren van het gebouw van de Eerste Kamer. Daarom juich ik het zeer toe dat op enig moment in de komende tijd, wij weten nog niet precies wanneer dat is, hier in de Tweede Kamer een discussie over de eerste resultaten van de kabinetsformatie zal plaatsvinden, zoals door fracties gevraagd is bij de regeling van werkzaamheden van afgelopen dinsdag.

Ik ben het zeer eens met de uitgangspunten van mevrouw Halsema en mevrouw Kant, die dat het meest duidelijk zeiden, en van anderen dat wij met zijn allen moeten werken aan de versterking van de positie van het parlement ten opzichte van de regering. Die algemene invalshoek laat zich concretiseren in allerlei voorstellen waarover het Presidium – en wellicht op sommige punten de commissie voor de Werkwijze en uiteraard uiteindelijk de Kamer als geheel – nog moet spreken en beslissen, zodat ik daarover vandaag geen definitieve uitspraken kan doen. Dat spreekt vanzelf. Gehoord de inbreng van de meeste sprekers, zijn er een aantal gedachten die wij in ieder geval moeten bestuderen en waarover ik nu reeds iets wil zeggen. Ik noem die in willekeurige volgorde.

Ik begin echter wel met de orde hier in de plenaire vergadering, omdat ik geloof dat op momenten van grote betrokkenheid, emoties, spanning, of hoe je het wilt noemen, in onze samenleving toch altijd in de eerste plaats naar de plenaire vergadering wordt gekeken en minder naar commissies of naar individuele activiteiten van leden, zoals het stellen van schriftelijke vragen. Dat betekent overigens absoluut niet dat de Kamer meer uren zou moeten vergaderen. Ik ben er juist voorstander van dat de Kamer minder uren vergadert en ook minder uren besteed aan de behandeling van vaste onderwerpen zoals een begroting. Op die manier komt er namelijk meer ruimte en